



# Ministerul Culturii și Identității Naționale

**DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ BRĂILA**

Brăila, Str. Mihai Eminescu nr. 10-12; Tel. 0239/611505; Fax. 0239/612622;

Web: <http://djecbr.cultura.ro>; <http://brailadja.blogspot.ro>; Email: [djecbraila@yahoo.com](mailto:djecbraila@yahoo.com)

Nr. 1732/13.06.2018

Doamne,

## INSTITUȚIA PREFECTULUI JUDEȚULUI BRĂILA DOMNULUI PREFECT GEORGE ADRIAN PALADI

Referitor la: Măsuri de conservare a monumentelor istorice ridicate în memoria eroilor neamului din județul Brăila și construirea unui muzeu în localitatea Urleasca, comuna Traian, dedicat memoriei persoanelor care au fost deportate în Bărăgan

*Stimate Doamne Prefect,*

Prin prezenta răspundem adresei dumneavoastră Nr. 3991/03.04.2014, recepționată la Instituția noastră sub nr. 734/08.04.2014, prin care ne solicitați un material informativ referitor la *Măsuri de conservare a monumentelor istorice ridicate în memoria eroilor neamului din județul Brăila și construirea unui muzeu în localitatea Urleasca, comuna Traian, dedicat memoriei persoanelor care au fost deportate în Bărăgan*, comunicându-vă următoarele:

I. Art. 1-4 din Legea 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, cu modificările și completările ulterioare, statuează referitor la mormintele și operele comemorative de război:

### *Art. 1*

*Mormintele și operele comemorative de război românești, precum și cele străine situate pe teritoriul României sunt considerate așezăminte social-culturale, fiind supuse regimului juridic stabilit de prezenta lege.*

### *Art. 2*

(1) În sensul prezentei legi, mormintele de război sunt locurile de înmormântare a persoanelor decedate în timpul și din cauza conflictelor armate ca urmare a îndeplinirii unui serviciu militar sau voluntar în interesul statului ai căror cetățeni au fost, precum și alte locuri în care se păstrează rămășițele pământești ale acestora.

(2) Mormintele de război pot fi individuale sau comune, izolate ori grupate în cimitire de onoare, parcele de onoare, osuare sau mausolee.

(3) Cimitirele militare sau parcelele militare din cimitirele civile, administrate de către comendurile de garnizoană, nu sunt considerate, potrivit legii, cimitire sau parcele de onoare.

### *Art. 3*

Sunt asimilate mormintelor de război:

- a) Mormântul Ostașului Necunoscut;
- b) mormintele cetățenilor români prizonieri, internați civili de război sau deportați;
- c) mormintele membrilor formațiunilor de Cruce Roșie și ale corespondenților de război, decedați în timpul și din cauza conflictelor armate, îndeplinind o misiune



d) mormintele militarilor sau ale persoanelor civile, cetățeni români, care au murit în timp de pace îndeplinind un serviciu comandat în domeniile apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale;

e) mormintele persoanelor decedate în alte situații prevăzute de lege.

#### Art. 4

(1) Mormintele de război străine situate pe teritoriul României au același regim cu și mormintele de război românești.

(2) Sunt asimilate mormintelor prevăzute la alin. (1) și cele ale prizonierilor și internaților civili de război, cetățeni străini.

#### Art. 5

Sunt considerate opere comemorative de război edificiile, monumentele de artă, plăcile și altarele comemorative, troițele, crucile, cenotafurile sau orice alte construcții ori lucrări realizate în condițiile prevăzute la art. 2-4."

II. Monumentelor istorice ridicate în cinstea eroilor le sunt aplicabile următoarele acte normative:

II.1. Legea Nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (rep. 2006) aplicabilă monumentelor istorice dedicate eroilor înscrise în Lista Monumentelor Istorice din România editia 2004 (republicată 2010/2016) prevede următoarele atribuții referitoare la protejarea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice:

#### „Art. 1

(1) Prezenta lege reglementează regimul juridic general al monumentelor istorice.

(2) În sensul prezentei legi, monumentele istorice sunt bunuri imobile, construcții și terenuri situate pe teritoriul României, semnificative pentru istoria, cultura și civilizația națională și universală.

(3) Regimul de monument istoric este conferit prin clasarea acestor bunuri imobile conform procedurii prevăzute în prezenta lege.

(4) Pot fi clasate ca monumente istorice bunurile imobile situate în afara granițelor, proprietăți ale statului român, cu respectarea legislației statului pe teritoriul căruia se află.

#### Art. 2

(1) Monumentele istorice fac parte integrantă din patrimoniul cultural național și sunt protejate prin lege. (...)

#### Art. 6

(1) Paza, întreținerea, conservarea, consolidarea, restaurarea și punerea în valoare prin mijloace adecvate a monumentelor istorice revin, după caz, proprietarilor sau titularilor altor drepturi reale asupra acestora, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) În cazul în care un monument istoric nu are proprietar cunoscut, obligațiile decurgând din prezenta lege revin autorității administrației publice locale din unitatea administrativă pe al cărei teritoriu este situat monumentul istoric sau autorităților administrației publice centrale.

#### Art. 26

(1) În vederea protejării monumentelor istorice Ministerul Culturii și Cultelor îndeplinește, direct sau prin serviciile sale publice deconcentrate ori prin alte instituții publice subordonate, următoarele atribuții:

(...) 6. emite avizele necesare în vederea eliberării autorizațiilor de construire pentru lucrările și intervențiile asupra monumentelor istorice;

(...) 14. asigură inspecția și controlul propriu la monumentele istorice privind starea lor de conservare și respectarea avizelor de specialitate emise, precum și controlul propriu al beneficiarilor având drept obiect monumentele istorice, indiferent de regimul de proprietate și de grupa de importanță istorică, de natura operațiunilor și de sursa lor de finanțare;

(...) 15. constată contravenții și aplică sancțiuni prin imputernicirile săi și ia măsurile necesare de sesizare a organelor de cercetare penală, în cazul infracțiunilor;

#### Art. 45

(1) În vederea protejării monumentelor istorice și a respectării prevederilor legale în acest domeniu autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții:

a) cooperează cu organismele de specialitate și cu instituțiile publice cu responsabilități în

domeniul protejării monumentelor istorice și asigură punerea în aplicare și respectarea deciziilor acestora;

b) asigură protejarea monumentelor istorice clasate, aflate în domeniul public sau privat al

municipiului, respectiv orașului sau comunei, precum și a celor abandonate sau aflate în pericol, utilizând resurse financiare în acest scop;

c) cooperează cu ceilalți proprietari sau administratori de monumente istorice;

d) se pot asocia între ele, precum și cu persoane fizice sau juridice pentru realizarea măsurilor de protejare a monumentelor istorice și pot înființa în acest scop instituții și servicii publice de interes local;

e) participă la finanțarea lucrărilor de protejare a monumentelor istorice, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop în bugetele pe care le administrează;

f) cuprind în programele de dezvoltare economico-socială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea monumentelor istorice, elaborează, actualizează și aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism privind monumentele istorice sau zonele protejate care conțin monumente istorice;

g) iau măsurile tehnice și administrative necesare în vederea prevenirii degradării monumentelor istorice;

h) includ în structura aparatului propriu compartimente specializate sau, după caz, posturi ori sarcini de serviciu precise în domeniul protejării monumentelor istorice;

i) elaborează planurile anuale de gestiune și protecție a monumentelor istorice de pe teritoriul unității administrativ-teritoriale care sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial și asigură monitorizarea acestora prin personalul propriu.

(2) Autoritățile administrației publice locale au obligația să realizeze studiile de fundamentare, delimitare și instituire a zonelor de protecție a monumentelor istorice, folosind numai personal de specialitate atestat."

Art. 46

(1) Pentru protejarea monumentelor istorice din unitățile administrativ-teritoriale de competență consiliile locale au următoarele atribuții:

a) colaborează cu direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, furnizând acesteia toate informațiile actualizate din domeniul protejării monumentelor istorice;

b) în vederea întocmirii sau modificării planurilor urbanistice generale sau a planurilor urbanistice zonale ale localităților, asigură elaborarea documentației pentru delimitarea zonelor de protecție a monumentelor istorice;

c) prevăd, în termen de 12 luni de la clasarea monumentelor istorice, fondurile bugetare necesare pentru elaborarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului și a regulamentelor aferente;

d) elaborează regulamentele de urbanism pentru zonele de protecție a monumentelor istorice și pentru zonele construite protejate și le aprobă numai pe baza și în condițiile avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, după caz;

e) elaborează sau, după caz, aprobă programe ori măsuri administrative, bugetare sau fiscale speciale de prevenire a degradării monumentelor istorice și a zonelor protejate din municipiul, orașul sau comuna respectivă, cu respectarea avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, după caz;

f) la solicitarea direcției pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București, împreună cu organele de poliție, interzic circulația vehiculelor grele și transportul de materiale explozive în zona de protecție a monumentelor istorice;

g) colaborează cu compartimentele specializate ale altor autorități ale administrației publice locale în cazul în care monumentele istorice și zonele de protecție a acestora se află pe teritoriul mai multor unități administrativ-teritoriale.



(2) La data emiterii autorizațiilor de construcție sau de desființare, pentru lucrări ce urmează a se executa la monumente istorice, în zonele de protecție a acestora sau în zonele construite protejate, autoritățile emitente ale autorizațiilor transmit copii ale acestor documente serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor.”

„Art. 47

**Primarul are următoarele atribuții specifice:**

a) verifică existența tuturor avizelor de specialitate în domeniul monumentelor istorice și conformitatea autorizației cu prevederile acestora, precum și îndeplinirea dispozițiilor cuprinse în Obligația privind folosința monumentului istoric, conform prevederilor legale, asigură menționarea în autorizație a tuturor condițiilor conținute în avize la autorizarea lucrărilor asupra monumentelor istorice și asupra imobilelor situate în zona lor de protecție, respectiv la eliberarea pentru acestea a autorizației de funcționare;

b) ia măsuri pentru autorizarea cu prioritate a documentațiilor tehnice care se referă la intervenții asupra monumentelor istorice;

c) dispune oprirea oricăror lucrări de construire sau de desființare în situația în care acestea amenință să distrugă sau să deterioreze vestigii arheologice, hotărâște și, după caz, organizează paza acestora și anunță în cel mai scurt timp direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București;

d) asigură prin aparatul propriu de specialitate și, în colaborare cu direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, aplicarea însemnelor distinctive și a siglelor de monumente istorice și controlează întreținerea lor de către proprietar;

e) asigură paza și protecția monumentelor istorice aflate în domeniul public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale, precum și ale monumentelor istorice abandonate sau aflate în litigiu, semnalând de urgență direcției pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județean, respectiv a municipiului București, orice caz de nerespectare a legii;

f) asigură efectuarea, împreună cu serviciile publice de pompieri, de acțiuni de prevenire și stingere a incendiilor la monumente istorice.”

## II.2. Monumente istorice dedicate eroilor înscrise în Lista Monumentelor din România (LMI).

În Lista Monumentelor Istoric din România aprobată prin Ordinul Ministrului Culturii și Patrimoniului Național Nr. 2828/2015 privind modificarea anexei nr. 1 la Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2314/2004, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 670 din data de 15 februarie 2016, la paginile 483-500, sunt înscrise 20 de monumente dedicate eroilor, dintre care 7 în Municipiu Brăila și, 13 în restul localităților din județ, după cum urmează:

### În municipiul Brăila:

1. Statuia "Caporal Erou Constantin Mușat", edificat în anul 1927, situat pe Calea Călărășilor f.n , în fața unității militare, Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-III-m-B-02139;

2. Statuia Sergent Erou Ecaterina Teodoroiu, edificată în anul 1928, situată pe Bd. Independentei, în fața Colegiului Național "Gh.Munteanu Murgoci". Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-III-m-B-02143;

3. Obelisc (1916 - 1919), edificat în anul 1936, situat pe Str. Deva 2 - în fața bisericii "Sf. Maria". Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02153;

4. Cimitirul Eroilor turci, edificat în anul 1936, situat pe Sos. Focșani. Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02154;

5. Osuarul românilor căzuți în Moldova în 1917, edificat în anul 1938, situat pe Str. Pietății 17 - în cimitirul "Sf. Constantin". Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02161;

6. Monumentul soldaților italieni (1914 - 1918), edificat în anul 1921, situat pe Str. Pietății 17 - în cimitirul "Sf. Constantin". Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02162;

7. Cimitirul Eroilor (1916 - 1919), situat pe Str. Pietății 17 - în cimitirul "Sf. Constantin". Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02166.

### În județul Brăila:

1. Comuna Chiscani, sat Chiscani - Obelisc (1916 – 1919), edificat în anul 1938, situat în fața Primăriei, Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02169
2. Comuna Galbenu - Monumentul eroilor (1916 – 1919), edificat în anul 1937, situat lângă Primărie, Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02170;
3. Orașul Ianca – Statuia eroilor (1877 – 1878 și 1916 – 1919), edificat în anul 1938, situat pe Calea Brăilei – în fața Casei de Cultură, Cod LMI 2004 / 2010 / 2016: BR-IV-m-B-02172;
4. Orașul Ianca, sat Perișoru – Monumentul eroilor (1877 – 1878 și 1916 – 1919), edificat în anul 1924, situat în perimetrul Școală - Biserică, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02176;
5. Comuna Jirlău, sat Jirlău - Statuia eroilor (1916 – 1919), edificat în anul 1938, situat în perimetrul Primărie - Școală, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02173;
6. Comuna Mircea Vodă, sat Mircea Vodă - Monumentul eroilor (1916 – 1919), edificat în anul 1937, situat în Parcul satului, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02175;
7. Comuna Racovița, sat Racovița - Cimitirul eroilor (1916 – 1919), situat în curtea Bisericii, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02177;
8. Comuna Traian, sat Siliștraru - Obelisc (1916 – 1919), situat în curtea fostei grădinițe, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02179;
9. Comuna Surdila-Greci, sat Surdila-Greci, Monumentul eroilor (1877 - 1978 și 1916 - 1919), situat în fața Primăriei, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02180;
10. Com. Șuțești, sat Șuțești - Obelisc (1877 – 1878), edificat în anul 1910, situat în fața Școlii, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02181;
11. Comuna Tufești, sat Tufești - Monumentul eroilor (1877 - 1878 și 1916-1918), situat în curtea Căminului Cultural nr. 2, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02184;
12. Com. Tufești, sat Țibănești – Obelisc (1916-1919), edificat în anul 1927, situat în curtea Căminului Cultural nr. 1, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02185;
13. Com. Viziru, sat Viziru – Obelisc (1916-1919), edificat în anul 1940, situat pe șoseaua Brăila - Viziru, la 1 Km. de intrarea în comună, Cod LMI 2004 / 2010: BR-IV-m-B-02187;

În funcție de naționalitatea eroilor cărora au fost dedicate, 2 (două) sunt monumente pentru eroi străini (italieni și turci, ambele situate în mun. Brăila) și 18 pentru eroii români.

Din cele 20 de monumente ale eroilor enumerate mai sus:

- 1 este dedicat celor căzuți în Războiul pentru independență din 1877-1878, edificat în anul 1910, la Șuțești,
- 4 sunt dedicate Războiului pentru independență din 1877-1878 și Primului Război Mondial 1916-1919 (cele de la Jirlău, Perișoru, Surdila Greci și Tufești)
- 15 sunt dedicate numai eroilor din Primul Război Mondial. Unele monumente istorice au fost utilizate și pentru eroii căzuți în cel de al II-lea Război Mondial (spre ex. Cimitirul Eroilor din Brăila și Cimitirul Eroilor din Racovița).

### **II.3. Starea de conservare a Monumentele istorice dedicate eroilor, înscrise în Lista Monumentelor Istorice:**

**II.3.1** Starea de conservare a Monumentelor istorice situate în Municipiul Brăila este în general satisfăcătoare.

Monumentele Caporal Erou Vasile Mușat și Monumentul eroilor turci starea de conservare este foarte bună.

Statuia Eroinei Ecaterina Teodoroiu, Osuarul românilor căzuți în Moldova și Monumentul soldaților italieni sunt în stare de conservare relativ bună.

Primăria Municipiului Brăila intenționează pe parcursul anului 2018, să restaureze Statuia Eroinei Ecaterina Teodoroiu cu finanțare de la Ministerul Culturii și Identității Naționale – în cadrul Centenar, proiectul fiind inclus în Anexa 1 a *Listei de manifestări, acțiuni și proiecte*



Cimitirul eroilor 1916-1919 este afectat prin lipsa unei delimitări clare între perimetrul parcelelor și mormintele civile, care fac imposibilă delimitarea reală a spațiului destinat eroilor. De asemenea unele cruci sunt căzute, înclinare și/sau sparte.

Obeliscul din Str. Deva c/c Șos Focșani a fost afectat de furtul componentei artistice din vârf - vulturul din bronz, în toamna anului 2012. În acest caz au fost sesizate organele de cercetare penală conform legii. Până la data prezentei, vulturul nu a fost recuperat și nici autorii identificați.

Toate monumentele istorice care nu se află în stare de conservare foarte bună, necesită lucrări de conservare, restaurare și punere în valoare după caz, operațiuni care, în conformitate cu prevederile legale menționate la pct. I, intră în sarcina Consiliului Local Municipal Brăila, în calitate de proprietar al monumentelor istorice dedicate eroilor.

**II.3.2 Starca Monumentelor istorice situate în localitățile Județului Brăila este în mare măsură nesatisfăcătoare, unele necesitând lucrări de restaurare, conservare și punere în valoare adecvată, după cum urmează:**

**Monumentul eroilor de la Chiscani (Obelisc 1916-1919)** este în stare de conservare foarte bună el fiind restaurat în anul 2010 pe baza documentației avizate de Ministerul Culturii și Identității Naționale cu **Avizul Nr. 166/CA/21.05.2010**, acest caz fiind, de altfel, singurul care se încadrează în circumstanțele prevăzute de dispozițiile legale în vigoare.

Unele monumente sunt în stare de conservare bună ele fiind afectate în decursul timpului de mici intervenții, neavizate și neautorizate, cum ar fi văruierea sau placarea soclurilor cu faianță (de ex: Statuia Eroilor din Ianca, Monumentul Eroilor de la Perișoru).

Monumentele istorice dedicate eroilor din Silistraru, Mircea Vodă, Racovița, Surdila Greci, Șutești, Jirlău sunt în stare de conservare nesatisfăcătoare, ele necesitând lucrări de conservare, restaurare și punere în valoare, după caz.

Monumentele de la Galbenu Țibănești și Tufești au fost afectate de intervenții neautorizate, neavizate și neautorizate în anii 2003 și, respectiv 2013-2014 și necesită lucrări de restaurare și readucere la forma inițială.

Totodată, Obeliscul dedicat eroilor din Comuna Viziru, sat Viziru a fost murdărit cu gunoierie de către persoane necunoscute, fiind în desfășurare o anchetă a IPJ Brăila în acest sens.

**Toate monumentele istorice care nu se află în stare de conservare foarte bună sau bună, necesită lucrări de conservare, restaurare și punere în valoare adecvată după caz, operațiuni care, în conformitate cu prevederile legale menționate la pct. I, intră în sarcina consiliilor locale în calitate de proprietar al monumentelor istorice dedicate eroilor.**

Cu ocazia inspecțiilor periodice efectuate la toate monumentele istorice dedicate eroilor de pe raza județului Brăila, funcționarii publici ai compartimentului de specialitatea „Monumente istorice și arheologie” din cadrul DJC Brăila au transmis/înmănat adrese conținând extrase din Legea 422/2001 (rep.2006), Legea 120/2006 și Legea 379/2003; totodată s-au semnat și procese verbale cu primarii/viceprimarii/secretarii localităților vizitate în care au fost consemnate starea de conservare a monumentelor istorice precum și necesitatea conservării/restaurării acestora, după caz, și măsurile legale aferente.

De asemenea, autoritățile publice locale au fost înștiințate asupra atribuțiilor legale ce le revin în raport cu monumentele istorice în general, și cu monumentele eroilor în special, cu ocazia avizării de specialitate de către DJC Brăila a Planurilor Urbanistice Generale.

Cu toate că, autoritățile publice locale au fost înștiințate cu privire la atribuțiile legale ce le revin în domeniul protejării monumentelor dedicate eroilor, până la data prezentei, cu o excepție (Primăria Chiscani), nu au fost luate măsuri adecvate pentru conservarea, restaurarea și punerea în valoare adecvată a acestor monumente, intervențiile neavizate și neautorizate limitându-se la văruiere, vopsire și placarea soclurilor cu materiale inadecvate.

**III. Suplimentar, față de monumentele istorice dedicate eroilor neamului înscrise în Lista Monumentelor Istorice din România, funcționarii publici din cadrul Compartimentului de specialitate „Monumente istorice și arheologie” al DJC Brăila au identificat și alte obiective dedicate eroilor neamului, edificii care se circumscriu prevederilor legale din Legea Nr.**

**III.1. Precizăm că, Legea Nr. 120/2006 privind monumentele de for public, prevede următoarele:**

**„Art. 3**

*In condițiile prezentei legi, sunt sau dobândesc statutul de monumente de for public, după caz, bunurile imobile enumerate la art. 2 alin. (1), aflate, la data intrării în vigoare a prezentei legi, în spații publice, pe terenuri aparținând domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, dacă îndeplinesc una dintre următoarele condiții:*

a) amplasarea acestora s-a realizat în baza unei autorizații de construire emise cu respectarea reglementărilor legale în vigoare la data amplasării;

b) existența acestora este consemnata sau atestată ca notorie, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin publicații științifice, ghiduri turistice sau alte tipărituri având caracter de informare publică ori prin evidentele autorităților, instituțiilor și serviciilor publice.

**Art. 5**

*Amplasarea monumentelor de for public se va realiza cu respectarea tuturor prevederilor legale în vigoare privind urbanismul și autorizarea executării lucrărilor de construcții, precum și cu avizul privind concepția artistică a monumentului de for public, emis de Ministerul Culturii și Cultelor sau, după caz, de serviciile deconcentrate ale acestuia, în baza analizei realizate de Comisia Națională pentru Monumentele de For Public, respectiv de comisiile zonale pentru monumentele de for public.*

**Art. 8**

*(1) In termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, autoritățile publice și instituțiile sau serviciile publice subordonate acestora, după caz, vor transmite serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor situația monumentelor de for public aflate în administrare și care întrunesc condițiile prevăzute la art. 3.*

*(2) In termenul prevăzut la alin. (1), autoritățile administrației publice locale ori instituțiile sau serviciile publice subordonate acestora vor identifica construcțiile sau amenajările având caracteristicile monumentelor de for public, dar care nu întrunesc condițiile prevăzute la art. 3.*

*Constatarea, potrivit alin. (2), se vor comunica serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, urmând ca acestea să analizeze situațiile existente și să propună măsuri de intrare în legalitate, după caz.*

**Art. 10**

*(1) Autoritățile administrației publice au obligația să asigure protejarea și punerea în valoare a monumentelor de for public aflate în administrarea lor.*

*(2) Distrugerea sau degradarea monumentelor de for public se sancționează potrivit prevederilor Codului penal.*

**III.2. Menționăm că, Legea Nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și opérelor comemorative de război, stipulează:**

**Art. 14. - (1) Operele comemorative de război se realizează cu respectarea legislației în domeniul autorizării construcțiilor și cu avizul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.**

**(2) Construcția opérelor comemorative de război străine pe teritoriul României se face numai după aprobarea Guvernului.**

**Art. 30. - Ministerul Culturii și Cultelor are următoarele atribuții:**

a) avizează, prin comisiile de specialitate, documentațiile pentru amplasarea și construirea de opere comemorative de război;

b) avizează, prin comisiile de specialitate, documentațiile pentru intervențiile asupra mormintelor și opérelor comemorative de război înscrise în Lista monumentelor istorice;

c) asigură, prin direcțiile pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene și a municipiului București, inspecția și controlul propriu la mormintele și opérelor comemorative de război înscrise în Lista monumentelor istorice, privind starea lor de conservare și respectarea avizelor de specialitate emise;



d) susține programe și proiecte de punere în valoare a mormintelor și operelor comemorative de război înscrise în Lista monumentelor istorice, cofinanțează programe și publicații pentru animarea culturală și stimularea interesului public față de acestea;

e) colaborează cu Oficiul Național pentru Cultul Eroilor pentru organizarea și desfășurarea manifestărilor prilejuite de Ziua Eroilor;

f) solicită cultelor religioase recunoscute de lege participarea la desfășurarea serviciului religios organizat la mormintele și operele comemorative de război, cu prilejul manifestărilor oficiale de comemorare a eroilor;

g) alte atribuții prevăzute de lege.

**Art. 36. - Consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București au următoarele atribuții:**

a) țin evidența centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe teritoriul județului sau al municipiului București, după caz;

b) își prevăd în proiectele bugetelor proprii resursele financiare necesare protejării mormintelor și operelor comemorative de război aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea lor;

c) colaborează cu consiliile locale pentru protejarea mormintelor și operelor comemorative de război;

d) iau măsurile legale atunci când constată încălcări ale regimului juridic al mormintelor și operelor comemorative de război.

**Art. 37. - Consiliile locale ale comunelor, orașelor și sectoarelor municipiului au următoarele atribuții:**

a) țin evidența detaliată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe teritoriul lor teritorială și asigură protejarea lor, prevăzându-și în bugete fondurile necesare în acest scop;

b) colaborează cu organizațiile neguvernamentale pentru protejarea mormintelor și a operelor comemorative de război.

**Art. 38. - În scopul protejării mormintelor și operelor comemorative de război, proprietarii și titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra acestora sunt obligați:**

a) să folosească și să întrețină, în condițiile legii, imobilele pe care se află dispuse morminte și opere comemorative de război, astfel încât acestea din urmă să nu fie afectate;

b) să înștiințeze în scris Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, precum și consiliul local al unității administrativ-teritoriale de care aparțin despre orice modificare sau degradare fizică a mormintelor și operelor comemorative de război;

c) să asigure, în condițiile legii, accesul specialiștilor în vederea constatării stării de conservare și pentru operațiuni de expertizare și de evidență;

d) să obțină avizele cerute de lege pentru toate intervențiile efectuate asupra mormintelor și operelor comemorative de război;

e) să permită efectuarea lucrărilor de intervenție, conservare, consolidare, restaurare, precum și a altor lucrări, în situația în care acestea sunt inițiate și finanțate de persoane fizice sau juridice abilitate în condițiile legii;

f) să asigure, în condițiile legii, condiții de vizitare, fotografiere și filmare;

g) să comunice, în termen de 30 de zile, Oficiului Național pentru Cultul Eroilor sau, după caz, primarului localității respective orice schimbare a titularului dreptului de proprietate, de administrare ori al altor drepturi reale, după caz, asupra imobilelor pe care se află dispuse morminte și opere comemorative de război;

h) să înștiințeze în scris consiliul local al unității administrativ-teritoriale despre intenția de a înstrăina imobilele pe care sunt amplasate morminte sau opere comemorative de război, în vederea exercitării dreptului de preemțiune al statului, conform art. 9.



### III.3. Monumente de for public dedicate eroilor (cu excepția celor înscrise în

Până la data prezentei, în baza de date a DJC Brăila figurează un număr de 113 de monumente de for public dedicate eroilor, dintre care 21 pe raza municipiului Brăila și 92 în restul localităților din județul Brăila.

În funcție de naționalitatea eroilor cărora au fost dedicate monumentele acestea sunt: **103 pentru eroii români** (din Războiul de Independență 1877-1878, Primul Război Mondial 1916-1919, Al Doilea Război Mondial 1941-1945, deportați și Revoluția din 1989) și **10 pentru eroi străini** din care 4 în municipiul Brăila (Osuar soldați ruși 1877-1878, Monumentul eroilor englezi 1916-1919, Cimitirul/monumentul soldaților germani 1916-1919 și Cimitirul/monumentul soldaților sovietici 1944) și 6 în restul localităților din județ (3 germane la Sîhleanu, Olăneasca și Gulianca, două turcești la Însurăței și Pietroiu și, unul bulgar - la Pitulați, toate dedicate ostașilor decedați în Primului Război

Menționăm că, unele monumente dedicate soldaților căzuți în războaie au fost închinat în memoria și Eroilor Revoluției din 1989, spre ex. Monumentul Eroilor din Valea Cănepii sau Monumentul Eroilor din Gradiștea.

De asemenea, au mai fost identificate pe raza județului Brăila un număr de 15 monumente de for public dedicate doar **Eroilor Revoluției din Decembrie 1989** precum și **Memoriei celor care au luptat și s-au jertfit în lupta contra regimului totalitar instaurat în perioada post 1947 - deținuți politici, deportați, strămutați, refugiați**, spre ex. Monumentele în memoria Eroilor din Revoluția din 1989 din fața Palatului administrativ Brăila, Monumentul eroilor revoluției din fața Bisericii „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” dar și din Comunele Cazasu, Romanu, Oancea și Monumentul celor care s-au jertfit pe altarul patriei din Parcul Monument sau Monumentele în memoria deportaților în perioada 1951-1964 în lagărele Bărăganului Brăilean din Însurăței, Urleasca, Dudești și Baldovinești.

#### II.4 Starea de conservare a Monumentele de for public dedicate eroilor.

**II.4.1** Starea monumentelor de for public dedicate eroilor realizate anterior anului 1947 este în general nesatisfăcătoare.

Unele au fost afectate de intervenții neautorizate (vărui, rescrieri eronate ale inscripțiilor) care au afectat aspectul plastic al monumentelor (de ex: Monumentul din satul Ibrianu, comuna Gradiștea sau Monumentul eroilor din satul Gurguieți comuna Scortaru Nou).

Toate monumentele de for public care nu se află în stare de conservare foarte bună, necesită lucrări de conservare, restaurare și punere în valoare după caz, ca și monumentele înscrise în Lista Monumentelor Istorice.

Ca exemplu de bună practică, putem menționa **Monumentele eroilor din Movila Miresii și Maraloiu, care se află în stare foarte bună de conservare.**

**II.4.2** Monumentele eroilor realizate în perioada postbelică, în special după anul 1990, sunt în general în stare bună și foarte bună de conservare, dar având în vedere faptul că nu au fost supuse unui regim de avizare din punct de vedere plastic și arhitectural-urbanistic, unele dintre ele au o calitate artistică îndoielnică (de ex: Monumentul eroilor de la Însurăței situat în fața Căminului cultural sau Monumentul eroilor de la Vădeni, situat în parcul comunei).

Menționăm că, până la data prezentei Ministerul Culturii și Identității Naționale/Comisia Națională a Monumentelor de for Public a emis un singur Aviz în domeniul monumentelor de for public, conform Art. 5 din Legea 120/2006, pentru **Monumentul eroilor din satul Drogu, Comuna Galbenu, acesta fiind singurul exemplu de bună practică în domeniul edificării monumentelor de for public dedicate eroilor.**

Până la data prezentei informări, la instituția noastră au fost depuse două documentații în vederea avizării de specialitate de către Ministerul Culturii și identității Naționale/Comisia Națională a Monumentelor de For Public, documentații referitoare la edificarea unor noi monumente de for public dedicate eroilor, după cum urmează: **Monumentul eroilor din Comuna Bordei Verde și Ansamblul comemorativ** propus a fi realizat în incinta unității militare situate din Mun. Brăila, Calea Călărășilor 309-311.

III. În concluzie, pe raza județului Brăila au fost identificate (până la data prezentei) un număr de 133 de monumente, (inclusiv cele înscrise în Lista Monumentelor Istorice) dedicate eroilor neamului, fiind închinată celor ce au murit începând cu Războiul de Independență (1877-1878), Al Doilea Război Balcanic (1913), Primul Război Mondial (1914-1918) și Al Doilea Război Mondial (1939-1945) și terminând cu cei ce s-au jertfit în lupta contra regimului totalitar instaurat în perioada post 1947 precum și în Revoluția din Decembrie 1989.

Având în vedere atribuțiile ce ne revin în conformitate cu legislația în vigoare sus-menționată, în mod sistematic, pe parcursul anilor 2007- 2018 DJC Brăila a realizat campanii de informare și îndrumare în domeniul aplicării legislației privind monumentele istorice, monumentele de for public dar și regimul monumentelor și operelor comemorative de război, la toate primăriile din județ care au pe raza administrativ-teritorială monumente istorice ale eroilor înscrise în Lista Monumentelor Istorice, dar și la primăriile comunelor care au pe raza lor doar monumente de for public dedicate eroilor.

IV. Referitor la, *construirea unui muzeu în localitatea Urleasca, comuna Traian, dedicat memoriei persoanelor care au fost deportate în Bărăgan* precizăm că, prin adresa nr. 386/07.02.2018 DJC Brăila a acordat îndrumare legislativă și metodologică domnului Chingă Tănase - Președinte al Asociației Strămutaților, Refugiaților și Condamnaților Politici din Județul Brăila.

Totodată precizăm că, DJC Brăila nu are resursele materiale pentru a contribui la edificarea unui astfel de muzeu, iar terenul pentru amplasarea acestuia este în administrarea UAT Traian.

Cu stimă,

DIRECTOR DJC BRĂILA

Ana Hărăbescu



COMPARTIMENTUL MONUMENTE  
ISTORICE ȘI ARHEOLOGIE

Consilier Superior  
Arh. Roman Marcian

Inspector Superior  
Radu Viorel